

Paper Code

BC-103

Roll No.

Signature of Invigilator

पतंजलि विश्वविद्यालय
University of Patanjali
Examination Jan. – Feb. -2022
एक वर्षीय सहायक पाठ्यक्रम, सेमेस्टर : प्रथमम्
संस्कृत, तृतीयपत्रम्
संस्कृतसाहित्यम्

समय: - होरात्रयम्

पूर्णाङ्कः ७०

निर्देशः अस्य प्रश्नपत्रस्य सप्तत्यङ्काः निर्धारिताः सन्ति, अङ्कनिर्देशः प्रतिखण्डं द्रष्टव्यः, सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

(खण्ड -क)

प्र01. प्रदत्तगद्यस्य हिन्दीभाषायाम् अनुवादं कुरु। (10x1 =10)

एषः मयूरः कस्मिंश्चिद् वृक्षे वसति। सः आम्रवृक्षः अतितुङ्गः विशालः च वर्तते। तस्य समन्तात् सन्ति बहूनि क्षेत्राणि रोहन्ति च तत्र सारसानि। मयूरः प्रतिदिनं कोमलानि फलानि बीजानि च भक्षयति। तस्य शब्दः मार्जारस्य शब्दवत् भवति। श्रुत्वा तु केकारवं दृष्ट्वा च तस्य रम्यं रूपं बहवः कुमाराः मोदन्ते। प्रयच्छन्ति च तस्मै मधुराणि खाद्यानि। समीपे एव अन्यस्मिन् वृक्षे वसति कश्चित् वायसः। तं दृष्ट्वा उपलैः ताडयन्ति। ततः सः वायसः चिन्तयति। 'कथं नु एतद् भवति'। एते बालाः तं मयूरं भोजयन्ति विविधानि खाद्यानि। मां तु ताडयन्ति उपलैः। तेषां अयं व्यवहारो मह्यं न रोचते। ते किमर्थम् एवं कुर्वन्ति। मया विचारः करणीय एव।

प्र02. पृष्ठेषु द्वयोः प्रश्नयोः समाधानं कुरु। (5 x2 =10)

1. महर्षिं दयानन्दस्य जीवनविषये निबन्धं लिखन्तु।
2. मुद् धातोर् लट्-लोट्-लङ्-विधिलिङ्-लृट्-लकारेषु रूपाणि लिखन्तु।
3. पा धातोर् उपरोक्तेषु लकारेषु रूपाणि लिखन्तु।

(खण्ड -ख)

प्र01. पृष्ठानां पञ्चानां हिन्दीवाक्यानां संस्कृतभाषानुवादः करणीयः। (1 x5 =5)

1. राम गुरु के लिये नगर से भोजन लाता है।
2. मैं हाथों के द्वारा तुम्हें बचाऊंगा।
3. तुम सब मुझको जंगल में देखोगे।
4. हरि ने घोड़ों को सुना और वह दौड़ा।
5. शिशु माता को याद करता है।

प्र02. पृष्ठेषु त्रिषु द्वयोः शब्दरूपलेखनम्। (5 x2 =10)

1. जगत्।
2. मति।
3. युष्मद्।

प्र03. पृष्टेषु त्रिषु द्वयोः धातुरूपलेखनम् कुरु। (5 x2 =10)

1. कृ - लट् लोट् लङ् विधिलिङ् लृट्।
2. वच् - लट् लोट् लङ् विधिलिङ् लृट्।
3. नी - लट् लोट् लङ् विधिलिङ् लृट्।

प्र04. पृष्टयोर्द्वयोरेकस्मिन् निबन्धलेखनम् । (5 x1 =05)

1. कर्मफलव्यवस्था।
2. ईश्वरस्य स्वरूपम्।

(खण्ड -ग)

प्र01. पृष्टेषु त्रिषु श्लोकेषु द्वयोः पूर्तिः। (2.5 x2 =05)

1. अजानन् दाहात्म्यं।
2. आशा नाम नदी।
3. भिक्षाशनं तदपि।

प्र02. पृष्टेषु श्लोकेषु द्वयोर्व्याख्या। (2.5 x2 =05)

1. अहनीमहि वयं भिक्षामाशावासो वसीमहि।
शयीमहि महीपृष्ठे कुर्वीमहि किमीश्वरैः॥
2. वलिभिर्मुखमाक्रान्तं पलितैरङ्कितं शिरः।
गान्नाणि शिथिलायन्ते तृष्णैका तरुणायते॥
3. भोगा न भुक्ता वयमेव भुक्ता तपो न तप्तं वयमेव तप्ताः।
कलो न यातो वयमेव याता तृष्णा न जीर्णा वयमेव जीर्णाः॥

(खण्ड -घ)

प्र01. पृष्टेषु त्रिषु श्लोकेषु द्वयोः पूर्तिः। (2.5 x2 =5)

1. गेयं गीतानामसहस्रं।
2. बालस्तावत्।
3. योगरत्तो वा।

प्र02. पृष्टेषु त्रिषु श्लोकेषु द्वयोः व्याख्या कार्या। (2.5 x2 =5)

1. यावत् पवनो निवसति देहे तावत्पृच्छति कुशलं गेहे।
गतवति वायौ देहापाये भार्या विभ्यति तस्मिन्काये॥
2. कस्त्यं कोऽहं कुत आयातः का मे जननी को मे तातः।
इति परिभावय सर्वमसारं विश्वं त्यक्त्वा स्वप्नविचारम्॥
3. भज गोविन्दं भज गोविन्दं गोविन्दं भज मूढमते।
नामस्मरणादन्युपायं नहि पश्यामो भवाब्धितरणे॥

-----X-----